

Διάλεξη 12^η

Κυριάκος Κυριαζόπουλος,
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

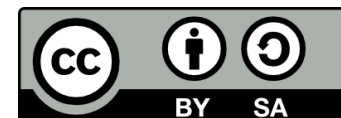

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ιστορία του δικαίου των επισκοπικών συνδιασκέψεων στη λατινική εκκλησία (συνέχεια από 11^η διάλεξη)

Σκοποί ενότητας

1. Να εξεταστεί η ιστορία του δικαίου των επισκοπικών συνδιασκέψεων στην λατινική εκκλησία

Ο κώδικας του 1917

Κανόνες 281, 283

- Κανόνας 283 του κώδικα του 1917: όριζε ότι σε κάθε εκκλησιαστική επαρχία πρέπει να πραγματοποιείται επαρχιακή σύνοδος τουλάχιστον κάθε 20 χρόνια.
- Κανόνας 281 : οι ιεράρχες περισσότερων εκκλησιαστικών επαρχιών μπορούν να συνέλθουν σε σύνοδο αφού ζητήσουν άδεια από τον Πάπα, ο οποίος ορίζει τον απεσταλμένο του προκειμένου να συγκαλέσει τη σύνοδο και να προεδρεύσει αυτής.

Κανόνας 292

Παράγραφοι:

1. Εκτός αν ορίστηκε αλλιώς από την αποστολική έδρα για ειδικές εδαφικές δικαιοδοσίες, ο μητροπολίτης ή ο αρχαιότερος από τους επαρχιούχους επισκόπους (κανόνας 284) πρέπει να φροντίζει ώστε οι ιεράρχες των τόπων να συνέρχονται τουλάχιστον ανά 5ετία, στην έδρα του μητροπολίτη ή άλλου επαρχιούχου επισκόπου, προκειμένου, ύστερα από ανταλλαγή απόψεων να εξετάζουν τι πρέπει να γίνει στις επισκοπές τους ώστε να προαχθεί το συμφέρον της θρησκείας και να προετοιμαστούν τα θέματα που θα συζητηθούν στην επόμενη σύνοδο.
2. Οι επίσκοποι και οι άλλοι που αναφέρονται στον κανόνα 285 πρέπει να καλούνται και να συνέρχονται μαζί με τους άλλους ιεράρχες.
3. Οι εν λόγω ιεράρχες πρέπει να καθορίζουν την έδρα της προσεχούς σύσκεψης.

Κανόνες 1507, 1909

➤ Κανόνας 1507, § 1:

Ενώ ισχύει η διάταξη των κανόνων 1056 και 1234, στην αρμοδιότητα της επαρχιακής συνόδου ή σύσκεψης επισκόπων ανήκει ο καθορισμός για ολόκληρη επαρχία των τελών για τις διάφορες πράξεις εκούσιας δικαιοδοσίας ή για την εκτέλεση των αποκρίσεων της αποστολικής έδρας. Ο καθορισμός ισχύει μόνο αφού τον εγκρίνει η αποστολική έδρα

➤ Κανόνας 1909, § 1:

Η επαρχιακή σύνοδος ή σύσκεψη επισκόπων είναι αρμόδια να καθορίζει τα τέλη και την αξία τους όπου ορίζονται τα δικαστικά έξοδα των μερών, η αμοιβή των δικηγόρων, για τις μεταφράσεις και τις παραγωγές αντιγράφων κλπ.

Σύνοψη / ερμηνεία

Ο κώδικας κανονικού δικαίου του 1917 θέσπισε:

1. Κανόνας 292, § 1: την πρώτη διάταξη του γενικού δικαίου, δηλαδή την αρχή της υποχρεωτικότητας των συμβουλευτικών επισκέψεων των επισκόπων της εκκλησιαστικής επαρχίας. Ο κανόνας επικύρωσε ρητά τις τότε ισχύουσες διατάξεις ή αυτές που θα θεσπίζονταν και αφορούσε εθνικές και περιφερειακές συνδιασκέψεις.
2. Κανόνας 281: δίνεται η δυνατότητα σύγκλισης ολομέλειας της συνόδου με την προϋπόθεση σχετικής αδείας από τον Πάπα.
3. Κανόνας 283: μειώνει την υποχρεωτική συχνότητα των επαρχιακών συνόδων από 3 έτη σε 20 χρόνια.
4. Κανόνας 250, § 4: εξομοιώνει το δίκαιο των επισκοπικών συνδιασκέψεων με εκείνο των επαρχιακών συνόδων υπάγοντας και τις δύο στο σύλλογο για τη σύνοδο.
5. Κανόνες 1507, §1, 1909, §1: αναθέτει στις επισκοπικές συνδιασκέψεις πολύ περιορισμένες νομοθετικές αρμοδιότητες αναφορικά με τον καθορισμό ορισμένων φόρων.

Στάση του Πάπα Πίου 11^{ου} και του Πάπα Πίου 12^{ου} απέναντι στις επισκοπικές συνδιασκέψεις

Πάπας Πίος ο 11ος

Γεγονότα:

1. ο Πάπας Πίος 11ος το 1924 απάντησε καταφατικά στα αιτήματα μη απαγόρευσης ή κατάργησης των επισκοπικών συνδιασκέψεων και στην εξέταση των σχέσεων τους με τους αντιπροσώπους της Αγίας Έδρας. Επέμεινε σε μια ευρεία ρύθμιση που δε θα προσέβαλε τους επισκόπους αλλά θα ρύθμιζε τις συνδιασκέψεις.

Πάπας Πίος ο 11^{ος} (2)

2. Το 1925, μετά τα αποτελέσματα της ρύθμισης, επέμεινε στη διάκριση συνδιασκέψεων, που έχουν ιδιωτικό, από τις επαρχιακές συνόδους. Παρά τους πιθανούς κινδύνους που έβλεπε επέμεινε στη νόμιμη λειτουργία και ρύθμιση εντός συγκεκριμένων ορίων και στόχων
3. Το 1926 ενέκρινε κοινή πρόταση του συλλόγου του κονσιστορίου και του συλλόγου για τις έκτακτες εκκλησιαστικές υποθέσεις ώστε να μη θεσπιστεί ένας μοναδικός και δημόσιος κανονισμός για το σύνολο των περιφερειακών και εθνικών συνδιασκέψεων, αλλά μόνο επιμέρους διατάξεις με σκοπό την αποφυγή καταχρήσεων και υπενθύμισης του αρχικού χαρακτήρα των επισκοπικών συνδιασκέψεων και να επιβληθεί μέσω των διπλωματικών αντιπροσώπων της Αγίας έδρας ένας ιδιαίτερος αυστηρός και ακριβής έλεγχος.

Πάπας Πίος ο 11^{ος} (3)

- Η στάση του Πίου 11^{ου} φανερώνει τον ποιμαντικό, χωρίς νομική ισχύ, χαρακτήρα των συνδιασκέψεων και επιμένει στο διαχωρισμό με τις επαρχιακές συνόδους.
- Είναι επαμφοτερίζουσα καθώς η επιμονή στην αυστηρή ρύθμιση οδήγησε στην εκ των πραγμάτων αναγνώριση και επισημοποίηση του χαρακτήρα των συνδιασκέψεων, παρά την άρνηση επίσημης αναγνώρισης.

Πάπας Πίος ο 12^{ος}

- Σε πολλά έγγραφα της Αγίας Έδρας ο Πάπας Πίος 12ος επέμεινε στην ανάγκη συνεργασίας και κοινής δράσης των διαφόρων ομάδων επισκόπων σε εθνικό , περιφερειακό επίπεδο
- Αναγνώρισε την εθνική οργάνωση του επισκόπου ως απαραίτητο στοιχείο της εκκλησίας στο σύγχρονο κόσμο και υπογράμμισε το έργο που πρέπει να επιτελέσουν οι περιφερειακές ή άλλες επισκοπικές συνδιασκέψεις κυρίως για το ζήτημα των ιεραποστολών και των επιμέρους εκκλησιών (μέριμνα όλων των εκκλησιών)

Οι παράγοντες ανάπτυξης των συνδιασκέψεων

1. η επικράτηση του λαϊκού κράτους και οι σημαντικότερες συνέπειες του:
 - i. η διεκδίκηση από πλευράς καθολικής εκκλησίας της ελευθερίας της με τη διατήρηση της καθ' όλου εκκλησίας και την ανάπτυξη της εκκλησιαστικής κοινωνίας των επισκόπων με τον Πάπα
 - ii. η αντιμετώπιση των προβλημάτων που ανέκυψαν από τις συγκεκριμένες ανάγκες της ποιμαντικής δράσης μέσα στις νέες κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες
2. η αποτελεσματική αντιμετώπιση με κοινή δράση των αντιπάλων της καθολικής εκκλησίας σε επίπεδο διανοήσης και πολιτικής
3. η ανάγκη για νέες εκκλησιαστικές οργανωτικές δομές που θα λάμβαναν υπόψη τις νέες διαστάσεις της κοινωνικής και πολιτικής ζωής, δηλαδή την πραγματικότητα των εθνών μετά τα εθνικά επαναστατικά γεγονότα της Ευρώπης στα μέσα του 19ου αιώνα
4. η ανάπτυξη της κοινωνικής νομοθεσίας των κρατών, η εγκαθίδρυση της δημοκρατίας, τα πολιτικά κόμματα, η έννοια της κοινής γνώμης, η βιομηχανικής επανάσταση, κρίση γεωργίας και χειροτεχνίας και οι συνέπειες τους στην εργασία και οικονομική ζωή, η αστικοποίηση, η μετανάστευση και η ανάπτυξη των ΜΜΕ
5. η διατήρηση της οικογένειας

Οι παράγοντες ανάπτυξης των συνδιασκέψεων (2)

6. η εκπαίδευση της νεολαίας και το πρόβλημα του καθολικού σχολείου
7. η εκκλησιαστική αποστολή των λαϊκών υπό τη διεύθυνση της ιεραρχίας και η ανάπτυξη της “καθολικής δράσης”
8. η αντιμετώπιση των πολιτικών αντιπάλων της καθολικής εκκλησίας
9. η εγκαθίδρυση των Λαϊκών Δημοκρατιών στην κεντρική και ανατολική Ευρώπη.
10. η από - αποικιοποίηση και ανεξαρτησία πολλών κρατών στην Αφρική
11. η ανάπτυξη της συνείδησης του ειδικού χαρακτήρα του πολιτισμού της Ασίας
12. η φροντίδα της εφαρμογής της μέριμνας πασών των εκκλησιών
13. η ανάπτυξη των σχέσεων των διαφόρων εθνικών ομάδων επισκόπων
14. η ανάπτυξη, κατά το 19ο αιώνα, της συλλογικής δραστηριότητας των επισκόπων σε διάφορα επίπεδα, καταρχήν δειλά και στη συνέχεια δυναμικότερα

Διαφορά με ιερές συνόδους ορθόδοξης εκκλησίας

Επισκοπικές συνδιασκέψεις της καθολικής εκκλησίας

- Οι επισκοπικές συνδιασκέψεις συνιστούν μια διάσταση της συλλογικότητας της εκκλησίας.
- Συλλογικότητα σημαίνει ότι οι καθολικοί έχουν προϊστάμενο τον Πάπα και ότι σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο οι ομάδες επισκόπων συγκροτούν επισκοπικούς οργανισμούς υπαγόμενους στη δικαιοδοσία του Πάπα.

Ιερές σύνοδοι των αυτοκέφαλων ορθόδοξων εκκλησιών

- Οι ιερές σύνοδοι ερίζονται στην συνοδικότητα.
- Συνοδικότητα σημαίνει ότι οι επίσκοποι είναι ίσοι μεταξύ τους και συγκροτούν μια σύνοδο με ένα προκαθήμενο ως πρόεδρο.

Βιβλιογραφία

1. Κώδικας κανονικού δικαίου του 1917

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Γιώργος Μαριάς
Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

